

WSZYSTKO Z FUNKCJI

Marcin Benke

Dni Otwarte Kampusu Ochota, 18.04.2015

- “wszyscy wiedzą”, że komputery to zera i jedynki
- znamy maszynę Turinga

... ale skąd się wzięła?

W XVII wieku konstruowano maszyny liczące (np. Leibniz).

Ale czy da się skonstruować “maszynę myślącą”?

Hilbert, 1928

Czy istnieje algorytm, który potrafi rozstrzygać czy dana formuła logiczna jest prawdziwa?

Żeby wykazać, że nie, trzeba skonstruować model obliczeń, który obejmie wszelkie możliwe algorytmy.

Turing: maszyna z nieskończoną taśmą i regułami działania

$$\delta(q_0, 0) = (q_0, 1, R)$$

$$\delta(q_0, 1) = (q_1, 0, R)$$

Church: funkcje

$$\lambda f. (\lambda x. f(x\ x)) (\lambda x. f(x\ x))$$

- $f(x) = x^2$
- $g(x) = x^2$
- funkcja f.. funkcja g.. funkcja x^2
- funkcja ax^2 ?
- jako funkcja x: $\lambda x. ax^2$
- jako funkcja a: $\lambda a. ax^2$

	$M \rightarrow x$	zmienna
Tylko trzy konstrukcje:	$\lambda x.M$	definicja funkcji
	$M_1(M_2)$	użycie funkcji

... i jedna reguła obliczenia: $(\lambda x.M)N \rightsquigarrow M[N/x]$

Pozwala obliczyć dokładnie to samo co maszyna Turinga.

Funkcję $f(x, y)$ reprezentujemy jako funkcję g argumentu x , która daje w wyniku funkcję argumentu y tak aby

$$g(x)(y) = f(x, y)$$

na przykład

$\lambda f \lambda x. fx$ — zastosowanie funkcji do argumentu

$\lambda f \lambda g \lambda x. f(gx)$ — złożenie funkcji f i g

Tekstowo λ zapisujemy jako $\backslash$, np. $\backslash x. x$

Chcemy mieć true, false, if tak, żeby

- *if true tak nie $\rightsquigarrow$ tak*
- *if false tak nie $\rightsquigarrow$ nie*

Chcemy mieć true, false, if tak, żeby

- *if true tak nie $\rightsquigarrow$ tak*
- *if false tak nie $\rightsquigarrow$ nie*

`true = \x y. x`

`false = \x y. y`

`true x y = x`

`true x y = y`

Chcemy mieć true, false, if tak, żeby

- *if true tak nie $\rightsquigarrow$ tak*
- *if false tak nie $\rightsquigarrow$ nie*

`true = \x y. x`

`false = \x y. y`

`true x y = x`

`true x y = y`

`if b t e = b t e`

<http://benke.org/doko>

Zdefiniuj not tak, żeby

```
not true = false  
not false = true
```

Zdefiniuj not tak, żeby

```
not true = false  
not false = true
```

```
not = \b. b false true
```

`fst (pair x y) = x`

`snd (pair x y) = y`

```
fst (pair x y) = x  
snd (pair x y) = y
```

```
pair = \x\y\z.z x y  
fst = \p.p true  
snd = \p.p false
```

Pomysł:

$$n f x = f^n(x)$$

Pomysł:

$$n\ f\ x = f^n(x)$$

$$\text{zero} = \lambda f\ x. x$$

$$\text{one} = \lambda f\ x. f\ x$$

$$\text{two} = \lambda f\ x. f(f\ x)$$

Jak zdefiniować funkcję następnika: $\text{succ}\ x = x+1$?

Pomysł:

$$n \text{ f } x = f^n(x)$$

$$\text{zero} = \lambda f \ x. x$$

$$\text{one} = \lambda f \ x. f \ x$$

$$\text{two} = \lambda f \ x. f(f \ x)$$

Jak zdefiniować funkcję następnika: $\text{succ } x = x+1$?

$$\text{succ} : f^n(x) \mapsto f(f^n(x))$$

Pomysł:

$$n \text{ f } x = f^n(x)$$

$$\text{zero} = \lambda f \ x. x$$

$$\text{one} = \lambda f \ x. f \ x$$

$$\text{two} = \lambda f \ x. f(f \ x)$$

Jak zdefiniować funkcję następnika: $\text{succ } x = x+1$?

$$\text{succ} : f^n(x) \mapsto f(f^n(x))$$

$$\text{succ} = \lambda n \ f \ x. \ f(n \ f \ x)$$

Dodawanie

$$\text{succ two } l \ o = l(l \ o))$$
$$\text{add three two } l \ o = l(l(l(l \ o))))$$

Dodawanie

$$\text{succ two } 1 \text{ o} = 1(1(1 \text{ o}))$$

$$\text{add three two } 1 \text{ o} = 1(1(1(1(1 \text{ o}))))$$

$$\text{add } m \text{ n} = m \text{ succ } n$$

$$\text{add} = \lambda m \lambda n \lambda f \lambda x. m \text{ f } (m \text{ f } (n \text{ f } x))$$

Mnożenie

Idea:

$$(f^n)^m(x) = f^{m*n}(x)$$

$$\text{mul three two} = 1(1(1(1(1(1 \text{ o}))))))$$

Dodawanie

$$\text{succ two } 1 \text{ o} = 1(1(1 \text{ o}))$$

$$\text{add three two } 1 \text{ o} = 1(1(1(1(1 \text{ o}))))$$

$$\text{add } m \text{ n} = m \text{ succ } n$$

$$\text{add} = \lambda m \lambda n \lambda f \lambda x. m \text{ f } (m \text{ f } (n \text{ f } x))$$

Mnożenie

Idea:

$$(f^n)^m(x) = f^{m*n}(x)$$

$$\text{mul three two} = 1(1(1(1(1(1 \text{ o}))))))$$

$$f(0) = c$$

$$f(n+1) = h(n, f(n))$$

Stworzymy ciąg par $(0, a_0), (1, a_1), \dots, (n, a_n)$ taki, że

$$a_0 = c; a_{i+1} = h(a_i); f(n) = \text{snd}(a_n)$$

`init = pair zero c`

`step = \p. pair (succ(fst p)) (h p)`

`f = \n. snd(n step init)`

$$\textit{pred}(0) = 0$$

$$\textit{pred}(n + 1) = h(n, f(n))$$

$$h(x, y) = x$$

$$\text{pred}(0) = 0$$

$$\text{pred}(n + 1) = h(n, f(n))$$

$$h(x, y) = x$$

```
init = pair zero zero
```

```
step = \x. pair (succ (fst x)) (fst x)
```

```
pred = \n. snd (n step init)
```

Odejmowanie

```
sub n m = m pred n
```

```
nil = pair true true  
isnil = fst  
cons h t = pair false (pair h t)
```

Ćwiczenie: napisz funkcje dające głowę i ogon listy

```
nil = pair true true  
isnil = fst  
cons h t = pair false (pair h t)
```

Ćwiczenie: napisz funkcje dające głowę i ogon listy

```
head = \z.fst(snd z)  
tail = \z.snd(snd z)
```

Potęgowanie

$$\text{exp } m \ n = \backslash f \backslash x. (n \ m) \ f \ x$$

albo krócej

$$\text{exp} = \backslash m \ n. \ n \ m$$

Listy inaczej

$$\text{nil} = \text{false}$$
$$\text{cons} = \text{pair}$$
$$\text{head} = \text{fst}$$

$$(\lambda x.M)N \rightsquigarrow M[N/x]$$

$M[N/x]$ oznacza “M z N wstawionym zamiast x”

$$x[N/x] = N$$

$$y[N/x] = y \text{ (gdy } x \neq y)$$

$$(M_1(M_2))[N/x] = M_1[N/x]$$

$$(\lambda y.M)[N/x] = \lambda y.(M[N/x]) \text{ (gdy } y \text{ nie występuje w } N).$$

Zakładamy, że wszystkie zmienne mają różne nazwy

Możemy to zawsze zapewnić odpowiednio zmieniając nazwy:

$\lambda y.M$ jest równoważne $\lambda z.M[z/y]$

Tekstowo piszemy $\backslash x.M$ zamiast $\lambda x.M$

opuszczamy nawiasy tam gdzie niepotrzebne, MNP oznacza $(MN)P$